

ความขัดแย้งทางปัญญาและโครงการปรับปรุงคุณวุฒิวิชาชีพครู พ.ศ. 2560 กรณีศึกษาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต มศว.

ววรรณะ สุขศิริปกรณ์ชัย*

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Watthana Suksiripakonchai*

Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

Received: April, 4 2020

Revised: October, 10 2020

Accepted: October, 27 2020

บทคัดย่อ

การศึกษาวชิชาชีพครูเป็นปัจจัยสำคัญของระบบการศึกษาแต่ทิศทางการพัฒนาความรู้และทักษะของครูไทยในปัจจุบันเกิดการลดหย่อนคุณภาพลงไปมาก งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงประยุกต์ ศึกษาความขัดแย้งทางปัญญาของนิสิต และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) เกี่ยวกับโครงการปรับปรุงคุณวุฒิวิชาชีพครูปี พ.ศ. 2560 ซึ่งลดระยะเวลาของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตจากเดิม 5 ปี เป็น 4 ปี กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 62 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามเกี่ยวกับความขัดแย้งทางปัญญาที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบกับการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยแสดงด้วยสถิติเชิงพรรณนาให้เห็นว่า ทั้งนิสิตเกิดความขัดแย้งทางปัญญาในด้านต่าง ๆ ของโครงการปรับปรุงคุณวุฒิวิชาชีพครู พ.ศ. 2560 คือ 45.2% รู้สึกไม่มั่นคงเกี่ยวกับงานในอนาคต 30.6% เสื่อมศรัทธาในประโยชน์ของหลักสูตรปัจจุบันที่ตนศึกษา 74.2% เรียกร้องให้ต่อต้านโครงการปรับคุณวุฒิ 77.4% ต้องการความคุ้มครองจากโครงการใหม่ และ 56.5% คิดว่าโครงการใหม่ไม่มีความยุติธรรม ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรชี้ให้เห็นถึงความไม่มั่นคงเรื่องโอกาสการแข่งขันของการทำงานในอนาคตและความเชื่อมั่นของนิสิตคงค้างของหลักสูตร 5 ปี

คำสำคัญ: ความขัดแย้งทางปัญญา การสอนภาษาอังกฤษ หลักสูตรการศึกษา การศึกษาครู

Abstract

Teacher education was one of the most essential components in an educational system. However, it seemed that effort to equip teachers with knowledge and skills for the Thai teaching profession had been loosened lately. This was applied research which examined cognitive dissonance of English teacher students as well as teachers responsible for the education programs at Srinakharinwirot University (SWU) with regards to the new teacher qualification scheme in Thailand as of 2017 that reduced the former five-year education programs to four. The sampling group comprised 62 students of the Bachelor of Education Program in English at SWU based on purposive sampling. The research instrument was the cognitive dissonance questionnaire which was validated by three experts. Semi-structured interviews were conducted on three responsible teachers of the program. The findings through descriptive statistics indicated that students demonstrated cognitive dissonance against some aspects of the revised teacher qualification scheme 2017 reporting 45.2% on insecurity about future employment, 30.6% on despair of benefits of their current degree, 74.2% demanding action against the new scheme, 77.4% protection from the new scheme and 56.5% unfairness of the new scheme. The interview results by teachers responsible for an education program indicated uncertainty in relation to future employment competitiveness and stability of remaining students of the five-year program.

Keywords: Cognitive Dissonance, English Language Teaching, Education Program, Teacher Education

บทนำ

การเป็นครูภาครัฐในประเทศไทยนั้น บัณฑิตต้องมีคุณสมบัติตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยทั่วไป คือ ต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษา จึงจะมีคุณสมบัติสามารถสอบบรรจุเป็นครูภาครัฐได้ แต่บัณฑิตที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาสาขาการศึกษาสามารถมีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์ได้หากสำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาวิชาชีพรู้ ซึ่งสามารถเข้ารับการศึกษได้ตามมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ ทั่วประเทศ หลักเกณฑ์นี้มีปรากฏทั่วไปแม้ในต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ประเทศออสเตรเลีย หากบัณฑิตปรารถนาจะเป็นครูภาครัฐก็ต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่สำนักงานจดทะเบียนครูของแต่ละรัฐกำหนดไว้ กล่าวคือ ต้องผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของการศึกษาคู และผ่านการฝึกสอนมาก่อน ในประเทศไทยรูปแบบล่าสุดของการอบรม หรือการศึกษาคู คือ การเข้ารับการศึกษานในหลักสูตรการศึกษาคูบัณฑิต หลักสูตร 5 ปี หรือหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตร 2 ปี (Faikhamta et al., 2018) อย่างไรก็ตาม ต้นปี พ.ศ. 2559 รัฐบาลไทยได้กำหนดโครงการใหม่ ซึ่งอนุญาตให้บัณฑิตที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาคูบัณฑิต หรือประกาศนียบัตร สาขาวิชาชีพรู้ สามารถสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูได้ (Mala, 2017) โครงการดังกล่าวก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาในหมู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรรูปแบบเดิม (Boonpen & Aramnet, 2017)

เกิดการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายใหม่ที่มีความหละหลวมของรัฐบาลในวงกว้าง ว่านโยบายดังกล่าวมีความเหมาะสมหรือไม่ ที่อนุญาตให้บุคคลซึ่งอาจไม่มีคุณสมบัติสามารถเป็นครูได้ ประเด็นดังกล่าวชัดเจนขึ้นในหมู่บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาในระบบเดิม โดยมีเหตุผลหลัก คือ บัณฑิตเกรงว่าการสอบบรรจุเข้ารับราชการครูซึ่งมีการแข่งขันสูงอยู่แล้วนั้น จะยิ่งเพิ่มทวีคูณความยากมากขึ้น บัณฑิตเหล่านี้ต้องสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรที่มีระยะเวลาการศึกษา 5 ปี ก่อนจะมีคุณสมบัติสามารถมีใบประกอบวิชาชีพครูได้ โดยสิ่งนี้เป็นหลักเกณฑ์สำคัญของการบรรจุเป็นข้าราชการครูในประเทศไทย ยังมีความกังวลเพิ่มเติมในส่วนของนิสิตที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาอีกด้วย โดยที่ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2559 บทความข่าวในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐรายงานว่า มีกลุ่มนิสิตนักศึกษาจากทั่วประเทศรวมตัวกันโดยความสนับสนุนของสภาคณบดีครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย เพื่อยื่นจดหมายถึงนายกรัฐมนตรีคัดค้านโครงการใหม่ของรัฐบาล (Thairat, 2017) ตั้งแต่มีการนำเสนอโครงการดังกล่าว เกิดความขัดแย้งในหมู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และส่งผลให้บัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์หรือนิสิตนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาเกิดความกลัวและกังวลเกี่ยวกับโอกาสในการทำงานของตนในอนาคต ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเป็นก้าวแรกของการศึกษาความขัดแย้งทางปัญญาของครูและนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับโครงการใหม่ของรัฐบาล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความขัดแย้งทางปัญญาของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตจากผลของโครงการปรับคุณภาพครู
2. เพื่อศึกษาแนวทางของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตในอนาคต

คำถามวิจัย

1. ความคิดเห็นของนิสิตหลังจากการกำหนดคุณภาพครูรูปแบบใหม่เป็นอย่างไร
2. แนวทางของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตในอนาคตเป็นอย่างไร

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีความขัดแย้งทางปัญญา (Festinger, 1957) ซึ่งตามทฤษฎีดังกล่าว บุคคลจะเกิดความไม่พึงพอใจในสถานการณ์ หรือการกระทำเพราะมีความรู้สึก ทศนคติหรือความเชื่อที่ไม่ต้องการเกิดขึ้น หากต้องการกำจัดความขัดแย้งทางปัญญาออกไปทฤษฎีได้นำเสนอแนวทางไว้ว่า บุคคลดังกล่าวจะต้องประสบความสำเร็จในสามประการคือ 1) เปลี่ยนความเชื่อ 2) เปลี่ยนการกระทำ หรือ 3) เปลี่ยนการรับรู้ของการกระทำ

ทฤษฎีข้างต้นนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยนี้ได้ คือ นักวิจัยมีความเห็นว่าโครงการใหม่ของรัฐบาลเป็นความขัดแย้งทางปัญญาที่นิสิต นักศึกษาต้องการจะกำจัด เนื่องจากโครงการดังกล่าวขัดต่อความเชื่อเดิมที่ว่า การแข่งขันสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูจะอยู่ในกลุ่มของบัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์เท่านั้น อีกทั้งตามกฎระเบียบเดิม บัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์มีสิทธิได้รับใบประกอบวิชาชีพครูเท่านั้น แต่โครงการใหม่ของรัฐบาลอนุญาตให้บัณฑิตสาขาอื่น ๆ มีสิทธิสอบใบประกอบวิชาชีพครูได้ ตลอดจนโครงการใหม่ยังส่งผลให้นิสิต นักศึกษาที่กำลัง

ศึกษาอยู่ในรูปแบบของหลักสูตรเก่ามีความรู้สึกว่าหลักสูตรการศึกษาของตนไม่ได้มีความพิเศษมากกว่าวุฒิ การศึกษาจากศาสตร์อื่น ๆ ที่จะสามารถประกอบวิชาชีพครูได้เช่นกัน

หากต้องการกำจัดความขัดแย้งทางปัญญานี้ นิสิต นักศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงความเชื่อว่าโครงการ ใหม่ของรัฐบาลจะไม่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการทำงานสาขาวิชาชีพครูของตนในอนาคต และยังคงต้องมีความปรารถนาในใบประกอบวิชาชีพครู พร้อมทั้งคงความเชื่อมั่นว่าหลักสูตรการศึกษائبัณฑิตยังเป็นสาขาที่มีคุณค่าเช่นเดิม

การศึกษาครูในประเทศไทย

เป็นที่รู้กันว่าหลักสูตรและครูที่มีประสิทธิภาพจะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น (Darling-Hammond & Bransford, 2005; Schwille, Dembele & Shubert, 2007; Tellez & Waxman, 2006) ในประเทศไทย คุณภาพและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ครูของคุรุสภา (Faikhamta et al., 2018)

ประเทศไทยมีการปฏิรูปการศึกษาด้านการออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรการศึกษائبัณฑิตมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 (Office of the National Education Commission, 2015) ทั้งนี้ ก่อนปี พ.ศ. 2562 หลักสูตรการศึกษائبัณฑิตในประเทศไทย อยู่ในรูปแบบของหลักสูตร 5 ปี โดยนิสิต นักศึกษาใช้เวลา 4 ปี ในการศึกษาเล่าเรียน และปีที่ 5 เป็นส่วนของการฝึกสอน โดยมีหลักการว่าการออกแบบหลักสูตรลักษณะนี้เป็นการเตรียมพร้อมบัณฑิตเพื่อเข้าสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้ (Faikhamta et al., 2018) นอกจากนี้ หลักสูตรการศึกษائبัณฑิตที่มีการจัดสอนตามสถาบันต่าง ๆ ในประเทศไทย ต้องจัดให้มีการเรียนการสอนอย่างน้อย 30 หน่วยกิต หมวดการศึกษาทั่วไป 50 หน่วยกิต หมวดวิชาชีพครู และหมวดวิชาเอก 80 หน่วยกิต โดยหลักสูตรการศึกษائبัณฑิตทั้งหมดจะต้องผ่านการรับรองและอนุมัติจากคุรุสภาอีกด้วย

ใบประกอบวิชาชีพครู

องค์กรหลักที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการออกใบประกอบวิชาชีพครูในประเทศไทย คือ คุรุสภาและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา นอกจากข้อกำหนดด้านหน่วยกิตการศึกษาตามหมวดต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ที่จะบรรจุเป็นข้าราชการครูยังต้องผ่านคุณสมบัติดังปรากฏตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 อีกด้วย

วรรณกรรมในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับงานวิจัย คือ หลักสูตรการศึกษائبัณฑิตในปัจจุบันของประเทศไทย ถูกกำหนดด้วยมาตรฐานของคุรุสภาซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลมาตรฐานการศึกษาครู แต่รัฐบาลได้ตัดสินใจเปลี่ยนระเบียบในต้นปี พ.ศ. 2559 โดยที่การตัดสินใจดังกล่าวจะเป็นประโยชน์หรือไม่ต่อวิชาชีพครูนั้นยังคงตกเป็นประเด็นที่ต้องวิพากษ์วิจารณ์เพิ่มเติม

กรอบแนวคิด

งานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Dissonance Theory) (Festinger, 1957) โดยสังเขป คือ วิจัยนี้เป็นวิจัยสหวิทยาการ โดยผสมผสานองค์ความรู้ด้านศึกษาศาสตร์ และการสื่อสารเข้าด้วยกัน การศึกษาเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ต่าง ๆ และการสื่อสารเป็นศาสตร์ที่มาเสริมกัน เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษา พฤติกรรมของคนจึงเปลี่ยนไปด้วย ในกรณีนี้คือเกิดทัศนคติทางลบขึ้นกับโครงการปรับ

คุณวุฒิครูใหม่ของรัฐบาลซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดทัศนคติทางลบกับทั้งระบบการศึกษาได้ หากประเทศไทยต้องการจะส่งเสริมหลักสูตรการศึกษาระดับต้นให้มีความมีประสิทธิภาพมากขึ้น จำเป็นต้องสร้างความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและไม่ทำให้กลุ่มคนดังกล่าวความขัดแย้งทางปัญญากับระบบการศึกษา

มีทฤษฎีอื่นที่เรื่องพฤติกรรมมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ทฤษฎี Social Cognitive Theory กล่าวว่าไว้ว่า หากต้องการเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลจะต้องมีตัวตัดสินสองแบบคือ 1) บุคคลต้องเชื่อว่ามีผลลัพธ์ทางบวก (ประโยชน์) มากกว่าผลลัพธ์ทางลบ (ผลเสีย) และ 2) บุคคลต้องมีความมั่นใจในศักยภาพของตัวเอง กล่าวคือ ตามทฤษฎีนี้แนวโน้มที่นิสัยจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมีสองปัจจัย คือ นิสิตต้องเชื่อมั่นว่าโครงการปรับปรุงคุณวุฒิครูใหม่มีประโยชน์กว่าระบบเดิม และสองนิสิตจะต้องเชื่อว่าตัวเองมีทักษะ และความสามารถที่จะยอมรับโครงการใหม่ได้ แม้ว่าจะมีความรู้สึกต่อต้านในช่วงระยะแรกก็ตาม ดังนั้นในทางปฏิบัติหากรัฐบาลมุ่งหวังให้โครงการปรับปรุงคุณวุฒิครูมีประสิทธิภาพได้ในระยะยาว จักต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ด้วย

ตามทฤษฎี Theory of Reasoned Action หัวใจของทฤษฎี คือ ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และธรรมเนียมปฏิบัติของการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ (Ajzen & Fishbein, 1980) ในงานวิจัยนี้ โครงการปรับปรุงคุณวุฒิครูใหม่ นิสิตจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการดังกล่าว เช่น นิสิตเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการใหม่ นอกจากนี้ นิสิตยังต้องมีทัศนคติที่ดีต่อธรรมเนียมปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของหลักสูตรการศึกษาระดับต้น อันหมายความว่าบุคคลรอบข้างจะต้อง หรือบุคคลรอบตัวของนิสิตเอง จะต้องช่วยสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอีกด้วย เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของธรรมเนียมปฏิบัติ เมื่อมีสองปัจจัยนี้แล้วการเปลี่ยนพฤติกรรมจึงจะเกิดขึ้นได้

ระเบียบวิธีวิจัย

วิจัยนี้เป็นวิจัยแบบผสม ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 62 คน เป็นนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับต้น สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจงเนื่องจากเป็นกลุ่มนิสิตที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากโครงการใหม่ของรัฐบาล เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามรูปแบบมาตรวัดของลิเคอร์ทเพื่อเก็บข้อมูลส่วนเชิงปริมาณ ข้อมูลเชิงคุณภาพเก็บโดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษาระดับต้น สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 3 คน

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเรื่องความขัดแย้งทางปัญญาเพื่อใช้ในการวิจัย มาตรวัดของลิเคอร์ทที่ใช้ในแบบสอบถามแบ่งเป็น เห็นด้วย ไม่มีความเห็น และไม่เห็นด้วย

แบบสอบถามประกอบด้วย 10 คำถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับโครงการใหม่ของรัฐบาล คำถามเขียนขึ้นตามทฤษฎีความขัดแย้งทางปัญญา คำถามที่ 1 ถามถึงผลกระทบของโครงการใหม่ของรัฐบาลเพื่อหลีกเลี่ยงอคติ คำถามที่ 2-3 เกี่ยวกับความเชื่อของผลประโยชน์ของหลักสูตรการศึกษาระดับต้นที่กลุ่มตัวอย่างมีก่อนเกิดโครงการใหม่ของรัฐบาล คำถามที่ 4-10 เกี่ยวกับความขัดแย้งทางปัญญาของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผลมาจากโครงการใหม่ของรัฐบาล คำถามทั้งหมดต้องการศึกษาว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับ ความเป็นไปได้ในการลดความขัดแย้งทางปัญญา คำถามในแบบสอบถามเขียนมาจากความเชื่อและการรับรู้ของ การกระทำ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตและคงไม่สามารถกระทำกรอื่นใดได้นอกจากมุ่งหน้าเร่งศึกษาให้จบหลักสูตร

เพื่อหลีกเลี่ยงประเด็นด้านจริยธรรมของงานวิจัย และเพื่อให้การร่วมมือเป็นไปด้วยความสมัครใจ ผู้วิจัยได้ระบุข้อความไว้ในแบบสอบถามว่าแบบสอบถามเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย และเพื่อสร้างความเที่ยงตรงของเนื้อหา แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน (Payne, 2003) แบบสอบถามต้นฉบับมีจำนวน 11 ข้อแต่ข้อ 8 ฉันรู้สึกว่าการหลักสูตรควรลดลงเป็น 4 ปี หากโครงการเดินต่อไป ตัดออกตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลทดสอบค่าความเชื่อมั่นของครอนบักได้ที่ .746 หมายความว่า เครื่องมือวิจัยมีคุณภาพตามระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเลือกอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามคนของหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทาง การจัดการหลักสูตรในอนาคต นักวิจัยเลือกการสัมภาษณ์ลักษณะนี้เพราะต้องการ เนื้อหาเชิงลึกด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ได้ถามคำถามและขยายคำตอบของผู้รับสัมภาษณ์ได้ (Rubin & Rubin, 2005) คำถามของ การสัมภาษณ์ประกอบด้วย

1. คุณคิดอย่างไรเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตในปัจจุบัน
2. คุณคิดอย่างไรเกี่ยวกับโครงการใหม่ของรัฐบาลที่อนุญาตให้บัณฑิตที่ไม่ได้มีวุฒิทางการศึกษาสามารถสอบใบประกอบวิชาชีพครูได้
3. มีผลกระทบอะไรที่คุณคิดว่าโครงการใหม่ของรัฐบาลจะส่งผลต่อหลักสูตรในปัจจุบัน

เพราะงานวิจัยนี้ต้องการทราบความคิดเห็นโดยทั่วไปของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตในปัจจุบัน หลังมีการประกาศโครงการใหม่ของรัฐบาล ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ในการนำเสนอข้อมูล

นักวิจัยส่งแบบสอบถามผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ให้กับนิสิต 80 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 62 ฉบับ

ผลการศึกษา

ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่า 45.2% ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการปรับคุณวุฒิครูของ รัฐบาล ว่าด้วยการอนุญาตให้บัณฑิตที่มีวุฒิครูสามารถสอบใบประกอบวิชาชีพครูได้ แต่ 37.1% ของกลุ่ม ตัวอย่างแสดงความขัดแย้งทางปัญญาต่อโครงการใหม่ของรัฐบาล มีเพียงแค่ส่วนน้อยของกลุ่มตัวอย่าง คือ 17.7% ที่เชื่อว่าตนเองไม่ได้รับผลกระทบจากโครงการใหม่ของรัฐบาล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 61.3% รายงานว่า เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตเพราะต้องการจะเป็นครู แต่ 8.1% ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นตัวแทนส่วนน้อยที่รายงานว่าจะเข้าเรียนหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตโดยไม่ได้ คาดหวังว่าจะเป็นครู ในขณะที่ 30.6% ไม่มีความคิดเห็นว่าจะต้องการเป็นครูหรือไม่

ในส่วนของใบประกอบวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 83.9% รายงานว่าเรียนหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตเพราะว่าเป็นหลักสูตรที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพครูโดยอัตโนมัติ แต่มี 6.4% ที่ไม่สนใจว่าหลักสูตรจะ ทำให้ตนได้ใบประกอบวิชาชีพหรือไม่ และ 9.7% ไม่มีความเห็นใด ๆ ในเรื่องนี้

หลังจากที่มีโครงการใหม่ของรัฐบาล 45.2% ของกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าตนรู้สึกไม่มั่นคงเกี่ยวกับ โอกาสในการประกอบอาชีพในอนาคต ในขณะที่ 19.4% ไม่เห็นด้วย แต่ 35.5% ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความ เห็นในคำถามข้อนี้

ในส่วนของผลประโยชน์ของหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตนั้น กึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง 50% ยังคงเชื่อว่าหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตยังเป็นหลักสูตรที่มีประโยชน์ ในขณะที่ 30.6% ของกลุ่มตัวอย่างหมดความศรัทธาในหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตไปแล้ว มีเพียงแค่กลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย 19.4% ที่ไม่แสดงความคิดเห็นสำหรับคำถามข้อนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 77.4% อยากรับความคุ้มครองจากผลกระทบที่อาจจะเป็นผลมาจากโครงการใหม่ของรัฐบาล ในขณะที่ 6.5% ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ต้องการความคุ้มครอง ทั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่าง 16.1% ที่ไม่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามในข้อนี้

มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปของกลุ่มตัวอย่างสำหรับข้อคำถามว่าควรจะมีโครงการปรับคุณวุฒิครูใหม่หรือไม่ โดยที่ 51.6% เห็นด้วย 14.5% ไม่เห็นด้วย และอีก 33.9% ไม่ขอแสดงความคิดเห็นในส่วนนี้

กว่ากึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง 56.5% รายงานว่าโครงการใหม่ของรัฐบาลไม่ยุติธรรม แต่ 19.4% ของกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย ในขณะที่ 24.2% ที่เหลือไม่ขอแสดงความคิดเห็นสำหรับข้อคำถามนี้

กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่ง 56.5% รายงานว่าโครงการปรับคุณวุฒิครูแบบใหม่ของรัฐบาลควรยกเลิกไป โดยมีเพียงแค่ 12.9% ที่ไม่เห็นด้วยกับข้อคำถามนี้ และมีอีก 33.9% ที่ไม่ขอแสดงความคิดเห็น

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการปรับคุณวุฒิครู

	เห็นด้วย	ไม่แสดง ความ คิดเห็น	ไม่เห็น ด้วย	\bar{X}	S.D.
1. คุณได้รับผลกระทบจากโครงการใหม่ของรัฐบาลหรือไม่	37.1	45.2	17.7	2.27	.750
2. ฉันเรียนหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตเพราะอยากเป็นครู	61.3	30.6	8.1	2.23	.584
3. ฉันเรียนหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตเพราะได้รับ ใบประกอบวิชาชีพครูด้วย	83.9	9.7	6.4	2.03	.404
4. ฉันรู้สึกไม่มั่นคงเกี่ยวกับโอกาสการทำงานในอนาคต หลังการเปิดตัวโครงการใหม่ของรัฐบาล	45.2	35.5	19.4	2.16	.729
5. ฉันรู้สึกว่าหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตไม่มีประโยชน์ต่อ วิชาชีพครูอีกแล้ว	30.6	19.4	50	1.69	.781
6. ฉันรู้สึกว่าหลักสูตรควรจะต้องดำเนินโครงการใหม่	74.2	21	4.8	2.16	.486
7. ฉันรู้สึกว่านิสิตควรได้รับความคุ้มครองจากโครงการใหม่ ของรัฐบาล	77.4	16.1	6.5	2.10	.469
8. ฉันรู้สึกว่าโครงการนี้ไม่จำเป็น	51.6	33.9	14.5	2.19	.674
9. ฉันรู้สึกว่าโครงการนี้ไม่ยุติธรรม	56.5	24.2	19.4	2.05	.664
10. ฉันรู้สึกว่าโครงการนี้ควรยกเลิกไป	53.2	33.9	12.9	2.21	.656

ในส่วนของการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกิดความสับสนเกี่ยวกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ เพราะหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตเคยเป็นหลักสูตร 4 ปี มาก่อนในอดีต แต่ได้มีการปรับเปลี่ยนโดยการเพิ่มระยะเวลาการศึกษา 1 ปี กลายเป็นหลักสูตร 5 ปี ในภายหลัง สุดท้ายการเปลี่ยนแปลงครั้งล่าสุด คือลดระยะเวลาการศึกษากลับไปเป็นหลักสูตร 4 ปี ดังที่เคยเป็นมาก่อน

ผู้รับการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นแค่เพียงในส่วนของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เนื่องจากเป็นสถานที่ทำงานของตน จุดสำคัญคือ ผู้รับการสัมภาษณ์มีความพึงพอใจกับหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตรูปแบบ 5 ปี ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่แล้ว การออกแบบหลักสูตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง เนื่องจากการออกแบบหลักสูตรลักษณะคณะร่วมผลิต กล่าวคือ นิสิตสังกัดการศึกษาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย จะเรียนวิชาด้านการสอนที่คณะศึกษาศาสตร์ ในขณะที่ภาษาอังกฤษที่เป็นวิชาเอก จะทำการเรียนการสอนที่คณะมนุษยศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษา ผู้รับการสัมภาษณ์ยังรายงานด้วยว่ามีความภาคภูมิใจในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตและการบริหารจัดการหลักสูตรที่เป็นอยู่ของตนอยู่แล้ว

อยากใ้ก็ตาม โครงการปรับคุณภาพครูของรัฐบาล ลดระยะเวลาการศึกษาของหลักสูตรไปเป็น 4 ปี โดยที่ผู้รับการสัมภาษณ์รายงานว่า มีความกังวลเนื่องจากต้องทำการลดรายวิชาออกจากหลักสูตร เพราะระยะเวลาในการศึกษาไม่เพียงพอให้นิสิตสามารถลดทะเบียนเรียนได้ครบ ดังนั้นโครงการใหม่ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาของหลักสูตรใหม่ไม่ละเอียด และเข้มข้นเท่ากับหลักสูตร 5 ปี อีกทั้งโครงการยังก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาของนิสิตหลักสูตร 5 ปี เพราะนิสิตรู้สึกว่ายากกว่า มีเนื้อหามากกว่า แต่ต้องเข้าไปประกอบวิชาชีฟด้วยศักดิ์ศรีเดียวกันกับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการใหม่หลักสูตร 4 ปี ที่สำคัญที่สุด คือ ผู้รับการสัมภาษณ์รู้สึกว่กังวลในส่วนของหลักสูตรที่จะสามารถแข่งขันกับหลักสูตรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่หลักสูตรด้านการศึกษาได้อย่างไร ฉะนั้นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตในอนาคตควรมุ่งเน้นไปที่กระบวนการการผสมผสานทฤษฎี ปรัชญา และทักษะการฝึกสอนให้ครอบคลุมในหลักสูตร 4 ปี ให้ครบถ้วนได้อย่างไร

อภิปรายผล

1. ความขัดแย้งทางปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง

การเป็นครูในประเทศไทยนั้นเป็นสายงานที่ต้องแข่งขันสูง มีบัณฑิตจำนวนมากที่สำเร็จการศึกษาสาขาการสอนในแต่ละปี และต้องการสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูแต่ตำแหน่งครูบรรจุนั้นมีจำนวนจำกัด ผลของงานวิจัยชี้ให้เห็นว่า 61.39% ของกลุ่มตัวอย่างเรียนสาขาการสอนเพราะต้องการเป็นครู ซึ่งเป็นสถิติที่น่าสนใจเพราะไม่ใช่บัณฑิตที่เรียนสาขาการสอนทุกคนจะอยากเป็นครู หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างบางคนเรียนสาขาการสอนด้วยจุดประสงค์อื่น สิ่งสำคัญ คือ เหตุผลนี้มิใช่จะเป็นผลลัพธ์ที่ติดต้องการการศึกษา เพราะคนที่มีความมุ่งมั่นต่อวิชาชีพการสอนควรที่จะมาจากสายการศึกษา บัณฑิตมากมายเข้าสู่วิชาชีพการสอนเพียงเพราะไม่รู้ว่ตัวเองสามารถทำอะไรอย่างอื่นได้ (The Guardians, 2017) โดยปกติแล้วจุดเริ่มต้นมาจากการที่นิสิตหรือนักศึกษาเลือกเรียน สำหรับนักเรียนในประเทศไทยนั้นหลายคนได้รับแรงกดดันจากพ่อแม่ผู้ปกครองให้เลือกเรียนในสาขาที่เป็นที่นับหน้าถือตาเช่น แพทยศาสตร์ เกษศาสตร์ หรือวิศวกรรมศาสตร์ แต่หลายคนอาจจะไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ ดังนั้นนักเรียนกลุ่มดังกล่าวจึงมักจะไปจบลงที่คณะศึกษา

ศาสตร์/ครุศาสตร์ เนื่องจากมีการแข่งขันน้อยกว่าหากดูตามสถิติคะแนนการสอบเข้ามหาวิทยาลัย เมื่อถึงเวลาสำเร็จการศึกษา บัณฑิตเหล่านี้จะต้องสู่วิชาชีพครู แต่มิได้มาจากความชื่นชอบ หรือความสนใจในวิชาชีพ สุดท้ายแล้วจะส่งผลกระทบต่อนักเรียน และระบบการศึกษาทั้งหมด ทั้งนี้เพราะครูที่ไม่มีความชื่นชอบในวิชาชีพ จะไม่ทุ่มเทพลังกายและใจเพื่อการสอน แต่มักจะทำงานไปวัน ๆ ในลักษณะไปทำงานตอนเช้า และกลับบ้านตอนเย็น อย่างไรก็ตามการเป็นครูนั้นมีความลึกซึ้งมากกว่า เพราะครูที่ดีจะต้องใช้เวลาในการออกแบบ และเตรียมตัวสอน เพื่อผลิตเนื้อหาให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ยกตัวอย่างเช่น ระดับความยากง่ายของเนื้อหาที่จะสอน ควรจะเป็นไปตามกรอบแนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หากครูต้องการให้นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากชั้นเรียนในชีวิตประจำวันได้ เนื้อหาที่จะใช้สอบควรจะมาจกพื้นฐานความรู้เรื่อง Bloom's Taxonomy (Anderson & Krathwohl, 2001) เป็นต้น นอกจากนี้การสอนในยุคปัจจุบัน ครูต้องทำงานหนักกว่าเดิม โดยสร้างบรรยากาศการเรียนให้นักเรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้ ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมชั้นเรียนให้มีความน่าสนใจ และถือเป็นการบั่นทอนกำลังของครูก็ว่าได้ ชั้นเรียนควรมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมความสนใจในการเรียนภาษา เป็นต้น (Brown & Lee, 2015) การเรียนการสอนในรูปแบบเดิมอย่างการสอนไวยากรณ์ และแปลที่ครูมีอำนาจสูงสุดในชั้นเรียนคงไม่ใช่วิธีการสอนที่เหมาะสมอีกต่อไป ดังนั้นคนที่ไม่ใส่ใจรักการสอนจริง ๆ มักจะทนไม่ไหว และกลายเป็นครูที่ไม่มีประสิทธิภาพในการสอนต่อไป

ดังปรากฏเห็นชัดเจนจากผลของงานวิจัยว่า ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง 83.9% มีความพึงพอใจกับหลักสูตรที่มอบใบประกอบวิชาชีพครูให้อัตโนมัติหลังสำเร็จการศึกษา แต่โครงการใหม่ของรัฐบาลนั้นกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Festinger, 1957) เนื่องจากเกือบกึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง 45.2% รายงานว่าไม่รู้สึกมั่นคงในโอกาสเข้ารับการทำงานในอนาคตหลังจากมีโครงการใหม่เกิดขึ้น นัยสำคัญ คือ อภิสัทธีในการถือใบประกอบวิชาชีพครูไม่ได้อยู่กับบัณฑิตสาขาการศึกษาอีกต่อไป เพราะจบสาขาอะไรก็สามารถขอได้ นอกจากนี้ 74.2% ของกลุ่มตัวอย่างยังต้องการให้หลักสูตรจัดการบางอย่างกับโครงการ ในขณะที่ 77.4% ต้องการความคุ้มครองจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับตนเอง ทั้งนี้ไม่แปลกที่กลุ่มตัวอย่างจะรู้สึกดังที่เป็น เนื่องจากเป็นนิสิตของหลักสูตร 5 ปี และมองว่าตนถูกเอาเปรียบจากระเบียบ กฎเกณฑ์รุ่นใหม่เพราะต้องใช้ระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษานานกว่าหลักสูตรใหม่ที่มีระยะเวลาแค่ 4 ปี โดยที่ความต่างของระยะเวลา 1 ปี นั้นอาจมีความหมายสำหรับหลาย ๆ คนมากเกี่ยวกับโอกาสในการเข้าทำงาน และความก้าวหน้าในการทำงาน

พบความขัดแย้งทางปัญญาในกึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง 51.6% เกี่ยวกับความไม่จำเป็นของโครงการใหม่ และ 56.5% กล่าวว่าโครงการไม่เป็นโครงการที่ยุติธรรม อีก 53.2% ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโครงการควรยกเลิกไป ความขัดแย้งทางปัญญาดังกล่าวเป็นปัจจัยด้านลบซึ่งชี้ให้เห็นว่านิสิตไม่มีความพึงพอใจกับหลักสูตรที่ตนกำลังศึกษาอยู่ และอาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการเรียนของนิสิตได้ นิสิตจึงประสงค์ที่จะให้โครงการรูปแบบใหม่ยกเลิกไป มีเพียงแค่กลุ่มตัวอย่างบางส่วน 30.6% ที่เชื่อว่าหลักสูตรการศึกษาไม่มีประโยชน์ต่อไป จึงทำให้ทราบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวอย่างยังไม่ยอมเปิดใจแสดงความคิดเห็นในส่วนของความขัดแย้งทางปัญญาของตน จากข้อมูลที่มี อาจตีความได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่แสดงออกความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการน่าจะเป็นเพราะความสับสน หรือขาดความตระหนักถึงผลกระทบ ไม่ว่าจะทางบวกหรือลบของโครงการใหม่ หรืออาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังเชื่อมั่นในประโยชน์ของหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต แม้ว่าจะเปลี่ยนเป็นรูปแบบใหม่แล้วก็ตาม

ความขัดแย้งทางปัญญาไม่เพียงแต่พบในส่วนของนิสิตเท่านั้น แต่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต่าง แสดงความไม่พึงพอใจของโครงการใหม่เช่นกัน การที่ต้องลดระยะเวลาการศึกษาของหลักสูตรหมายความว่า รายวิชาที่สอน และหน่วยกิตลงตามหลักสูตรเก่านั้นต้องยกเลิกไปด้วย (Faikhamta et al., 2018) ข้อเท็จจริง ดังกล่าวทำให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรู้สึกว่มาตรฐานของการเรียนการสอนนั้นลดความเข้มข้นลงไปจากสิ่งที่ตน เชื่อว่าดี (Darling-Hammond & Bransford, 2005; Schwillie, Dembele & Shubert, 2007; Tellez & Waxman, 2006) ส่งผลให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรขาดความมั่นใจในหลักสูตรของตน อันจะนำไปสู่ผลกระทบ ต่อทั้งระบบการศึกษาได้ กล่าวคือ ทั้งอาจารย์ และนิสิตต่างไม่มีความพอใจในหลักสูตรของตนเองที่เคย ภาคภูมิใจมาก่อน สุดท้ายความขัดแย้งทางปัญญานี้อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรการศึกษา บัณฑิตหรืออาจลุกลามไปถึงระบบการศึกษาทั้งหมดได้

2. ทิศทางของหลักสูตรการศึกษาในอนาคต

ดังนั้นเพื่อรักษาระดับของประสิทธิภาพหลักสูตรการศึกษบัณฑิตในอนาคตเอาไว้ ผู้บริหารการ ศึกษาควรพิจารณาอย่างรอบคอบว่าจะหาวิธีการรวมเอาองค์ความรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับ ประกอบกับทักษะปฏิบัติ ทั้งหมดให้ทันกับระยะเวลาของหลักสูตร 4 ปี ได้อย่างไรต่อไป ตามที่ Brown & Lee (2015) กล่าวไว้ หลักสูตร ใหม่มักจะยังไม่สมบูรณ์ และมีสิ่งที่คุณพัฒนาหลักสูตรควรพิจารณาหลายประการ เนื่องจากต้องมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ จึงไม่มีความจำเป็นต้องอภิปรายประเด็นความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลง แต่ไม่ว่าจะเกิด การเปลี่ยนแปลงไปในทางใด สิ่งสำคัญ คือ ต้องพิจารณาขอบข่าย และความสมจริงของการ เปลี่ยนแปลงนั้น (Nation & Macalister, 2010) ดังที่ปรากฏตามผลการสัมภาษณ์ พบว่า มีความกังวลเรื่อง การใส่เนื้อหาการเรียนการสอนของหลักสูตรเดิมให้ครบในหลักสูตรใหม่ที่มีระยะเวลาสั้นลง แม้ว่าในทางทฤษฎี จะสามารถทำได้แต่อาจไม่ประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะอาจไม่เหมาะสมด้านเวลา และการ แข่งขันกับหลักสูตรอื่น กล่าวคือ หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาตามหลักทฤษฎีอาจไม่มีประโยชน์เลยหากนำมาใช้ใน ทางปฏิบัติไม่ได้ ประเด็นสำคัญที่สุดที่จะลืมไม่ได้คือหลักสูตรใหม่จะต้องอำนวยความสะดวกให้ผู้สอนสามารถทำการสอน ได้ตามหลักการ สรุปลือหลักสูตรใดที่บังคับให้ผู้สอนต้องทิ้งหลักการของการสอนมักจะเป็นหลักสูตรที่ไม่ประสบความสำเร็จ (Brown & Lee, 2015)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ดังที่กล่าวข้างต้นว่าวิจัยนี้เป็นก้าวแรกของการศึกษาในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยหวังว่าจะกระตุ้นให้เกิดความ สนใจในประเด็นดังกล่าวเรื่องข้อดี และข้อเสียของโครงการปรับคุณวุฒิครูใหม่ของประเทศไทย โดยที่มีความ ไม่สม่ำเสมอของมาตรฐานคุณวุฒิครูในประเทศไทยมาในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ซึ่งก่อนหน้านี้จะเป็นหลักสูตร 5 ปี ได้เคยจัดการเรียน การสอนสาขาการศึกษาบัณฑิตในรูปแบบ 4 ปี มาก่อนแล้ว ก่อนจะปรับมาเป็นหลักสูตร 5 ปี และสุดท้ายได้ปรับกลับเป็นหลักสูตร 4 ปี อีกครั้ง จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลระดับนโยบายไม่สร้าง เสถียรภาพให้กับระบบการศึกษาทำให้เกิดความยุ่งยากและสับสนกับผู้ปฏิบัติงาน ดังที่อภิปรายไว้ข้างต้น หลายคนเลือกที่จะเรียนศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์เนื่องจากไม่รู้ว่าจะเรียนอะไร หมายความว่าเขาไม่มีความ สนใจในการสอนและที่สำคัญไม่ใส่ใจรักในการสอน ด้วยความที่มีแรงจูงใจน้อยสำหรับครูในประเทศไทย

เช่น เงินเดือนน้อย โอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพเป็นไปได้อย่างช้า รัฐบาลควรจูงใจทางสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเพื่อให้เกิดความต้องการเรียนศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ที่แท้จริง ในขณะที่การลดระยะเวลาของหลักสูตรเป็น 4 ปีอาจจะดึงดูดให้นักเรียนบางกลุ่มสนใจเรียนครู แต่การที่นโยบายเปลี่ยนกลับไปกลับมา แสดงให้เห็นถึงการขาดเสถียรภาพของระบบโดยภาพรวม สำหรับการอภิปรายในบทความนี้ รัฐบาลได้ลดเวลาการศึกษาจาก 5 ปีเป็น 4 ปีนั้น ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาของนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบเดิมที่ใช้เวลา 5 ปีแน่นอนว่านิสิตกลุ่มดังกล่าวย่อมไม่พอใจกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หากอนุมานว่านิสิตระบบเดิมเลือกเรียนครูเพราะเป็นอาชีพในฝัน การอนุมัติโครงการปรับคุณวุฒิครูใหม่เท่ากับเป็นการลดคุณค่า หรือทำลายฝันของนิสิตกลุ่มเดิม นอกจากนี้โครงการปรับคุณวุฒิครูใหม่ยังมอบอภิสิทธิ์ของการถือใบประกอบวิชาชีพครูให้กับบัณฑิตที่ไม่ได้จบสายครูอีกด้วย สรุปคือ ความเชื่อวชาชาติที่มีอยู่ในตัวครูนั่นลดลงไป เนื่องจากบัณฑิตจากสาขาใดก็ได้ สามารถที่จะเป็นครูได้เช่นเดียวกัน ฉะนั้นคุณค่าของวิชาชีพครูลดลงด้วยน้ำมือของผู้มอบนโยบายเอง ผลที่ตามมา คือ รัฐบาลจะต้องพิจารณาประเด็นนี้อย่างรอบคอบ ถึงข้อดีข้อเสียจากการตั้งกฎระเบียบใหม่ให้กับหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต ถึงแม้ว่าโลกแห่งทุนนิยมจะมุ่งหวังกำไรเป็นหลัก ซึ่งรวมถึงวิชาชีพครูด้วย แต่หากศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ยังคงเป็นสาขาที่สร้างความรู้พื้นฐานให้กับคนรุ่นหลัง เมื่อเหตุผลเชิงพาณิชย์บดบังเหตุผลทางการศึกษามากเกินไปในอนาคตอาจจะมีใครที่เป็นครูด้วยใจรักเลยก็เป็นได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยด้านความขัดแย้งทางปัญญามีความน่าสนใจ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นในการอธิบายภาพรวมของอารมณ์ทางจิตวิทยาของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และได้รับผลกระทบโดยตรงจากนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไปมาของระบบการศึกษาไทย ผู้วิจัยแนะนำให้ศึกษางานวิจัยรูปแบบนี้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่เพื่อยืนยันหรือคัดค้านผลงานวิจัยในปัจจุบัน เสนอให้มีวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ความไม่คงเส้นคงวาของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพและมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต หรืออาจทำวิจัยด้านความน่าเชื่อถือของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตต่อไปได้

เนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความขัดแย้งทางปัญญาซึ่งนำเสนอมุมมองด้านลบของมนุษย์ นักวิจัยอื่น ๆ สามารถศึกษามุมมองตรงกันข้ามได้ เช่น การพัฒนาต้นแบบ หรือข้อดีของหลักสูตรแบบใหม่ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. (2560). **ค่านสอบครูไม่มีใบวิชาชีพ ขอรัฐบาลทบทวน ยันขัดข้อกฎหมาย**. [Online]. Available: <https://www.thairath.co.th/newspaper/897662> [2560, มีนาคม 28].

References

- Anderson, L.W. & Krathwohl, D.R. (2001). *A Taxonomy for Teaching, Learning, and assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York: Longman.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behaviour*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.

- Bandura, A. (1997). Self-efficacy Theory: Toward a Unifying Theory of Behavioural Change. *Psychological Review*. **84**: 191-215.
- Boonpen, K. & Aramnet, C. (2017). **Rule on Recruiting Unlicensed Teachers Changed After Outcry**. The Nation. [Online]. Available: <http://www.nationmultimedia.com/detail/national/30310599> [2019, March 1].
- Brown, D. & Lee, H. (2015). **Teaching by Principles. An Interactive Approach to Language Pedagogy** (4th ed). New York: Pearson Education.
- Darling-Hammond, L. & Bransford, J. (2005). **Preparing Teachers for a Changing World: What Teachers Should Learn and be Able to do**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Faikhamta, C., Ketsing, J., Tanak, A. & Chamrat, S. (2018). **Science Teacher Education in Thailand: a Challenging Journey**. Asia-Pacific Science Education. [Online]. Available: <https://doi.org/10.1186/s41029-018-0021-8> [2019, May, 1].
- Festinger, L. (1957). **A Theory of Cognitive Dissonance**. Evanston: Row & Peterson.
- Mala, D. (2017, March 29). **Government Rethinks Softer Teacher Entry Rules**. The Bangkok Post. [Online]. Available: <https://www.bangkokpost.com/archive/government-rethinks-softer-teacher-entry-rules/1222860> [2019, May 1].
- Nation, I. S. P. & Macalister, J. (2010). **Language Curriculum Design**. New York: Routledge.
- Office of the National Education Commission. (2015). **State of Teacher Education and Professional Development in Thailand**. Bangkok: ONEC.
- Payne, D. A. (2003). **Applied Educational Assessment** (2nd ed.). California: Nelson Thomson Learning.
- Rubin, H. & Rubin, I. (2005). **Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data** (2nd ed.). California: Sage.
- Schwille, J. Dembele, M. & Shubert, J. (2007). **Global Perspectives on Teacher Learning: Improving policy and Practice**. Paris: International Institute for Educational Planning.
- The Guardians. (2017) **Teaching is Ruining my Life, But I don't Know What to do Instead**. [Online]. Available: <https://www.theguardian.com/careers/2017/oct/23/teaching-is-ruining-my-life-but-i-dont-know-what-to-do-instead> [2019, May 10].
- Tellez, K. & Waxman, H. (2006). **Preparing Quality Teachers for English Language Learners: An Overview of the Critical Issues**. Mahwah: Lawrence Earlbaum Associates.

Translated Thai References

Thairat. (2017). **Objection Against Illegal Teacher Exam for Non-licensed Teachers. Request Government Review.** [Online]. Available: <https://www.thairath.co.th/newspaper/897662> [2017, March 28]. (in Thai)

ผู้เขียน

ดร. วรธนะ สุขศิริปกรณ์ชัย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขที่ 114 ซอยสุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

e-mail: watthanas@swu.ac.th